

BYER I BALANCE

DET **58.** DANSKE BYPLANMØDE

2. - 3. OKTOBER 2008 I HELSINGØR

BYER I BALANCE

Veje til en bæredygtig udvikling

Byerne er vigtige ”drivere” for udviklingen i det moderne samfund – og det er i byerne, de omgivende landskaber og infrastrukturen vi skal finde de bæredygtige potentialer og løsninger.

- Hvilke nye mål skal vi sætte os lokalt, regionalt og på landsplan?
- Hvordan tager vi højde for, at byerne er forskellige?
- Hvilke handlemuligheder har vi i planlægningen?
- Hvilke andre indsatser er det nødvendigt at bringe i spil?

De spørgsmål vil vi sætte til debat på byplanmødet i 2008.

Det handler om vilkårene for vækst og velfærd. Videns- og oplevelsessamfundet stiller nye krav til byernes funktioner og indretning. Livsformer ændres, og integration mellem arbejde og fritid øges. Tid bliver en stadig vigtigere ressource. Endelig vil klimaændringerne kræve både bæredygtige tekniske løsninger og ændret adfærd.

Vi skal finde holdbare løsninger i hverdagen – ikke tilbage til stenalderen. På mange felter er vi godt i gang: bekæmpelse af forurening, vand- og energibesparelser, genbrug, trafikikkerhed, miljøvurdering, områdefornyelse, Agenda 21 etc. At et godt miljø og en unik byidentitet også er vigtige konkurrence-parametre bringer stadig nye aktører på banen. Alt i alt gode udgangspunkter, men skal de mange indsatser for alvor gøre en forskel, må de planlægges og videreudvikles i sammenhæng.

En bæredygtig fornyelse og omdannelse af de eksisterende byområder, landskaber, infrastruktur m.v. er klart den største udfordring på planområdet – alene på grund af omfanget. I en tid med højkonjunktur, koncentration af byvæksten og voksende transport ligger der andre store opgaver i at udvikle helt nye bæredygtige byområder, landskabstræk, infrastruktur og transportformer.

Helsingør

Overordnede mål og indsatser for en bæredygtig byudvikling på landsplan er uomgængelige. Men forskelle i de lokale vilkår rundt om i landet gør, at den centrale styring og regulering må give rum for lokale indsatser og løsningsmuligheder. Fælles engagement og en bred vifte af indsatser er vejen frem. Hvad kan kommunernes, regionernes og statens planlægning bidrage med?

Gode eksempler jagter vi hele tiden. På byplanmødet vil de indgå i hovedforedrag og delmøder, samt på udflugter i Nordsjælland og på den anden side af Øresund i Helsingborg-området.

Værtsbyen Helsingør er en levende handelsby med stolte traditioner. Vi satser på, at også byplanmødet bliver en livlig markedsplads for udveksling af ideer og synspunkter på fremtidens bæredygtige byer – og ser frem til en god og inspirerende debat.

Torben Nøhr

Formand for Dansk Byplanlaboratorium

PROGRAM

RET TIL ÆNDRINGER FORBEHOLDES

TORS DAG

DEN 2. OKTOBER

10.00 **Byplanmødet åbnes** i Helsingørshallen. Velkomster ved**Formand Torben Nøhr, Dansk Byplanlaboratorium, og***Borgmester Per Tørsbøl, Helsingør Kommune***Et bæredygtigt byliv**

Kan en by være i balance, også i tider med store samfundsændringer, sociale og økonomiske forskelle? Hvad får os til at elske vores by eller bydel, og til at færdes trygt? Til at ønske at blive boende, selv om vi bliver rige, gamle eller får børn?

Dr.phil., chefredaktør Anne Knudsen*Fra kvantitet til kvalitet**

I Helsingør har planlægningens vilkår og fokus i de seneste årtier ændret sig markant, fra vækst til byomdannelse. Hvilke visioner har vi idag for at udvikle nye bymæssige kvaliteter for borgere, virksomheder og besøgende? Hvilke krav stiller det til byens ledelse?

**Borgmester Per Tørsbøl, Helsingør Kommune*

11.00 Pause

11.30 **Den bæredygtige by**

Hvilke fælles pejlemærker tegner der sig aktuelt for en bæredygtig byudvikling på landsplan? Hvordan skal byernes energiforbrug, infrastruktur, byudvikling og grønne områder planlægges fremover? Hvordan vil staten/miljøministeriet bidrage med konkrete mål og indsatser?

Miljøminister Troels Lund Poulsen*Mange slags byer – mange slags svar**

Den bæredygtige by stopper ikke ved by- eller kommunegrænsen. I den regionale by må vækst- og stagnationsområder, by og land planlægges under et. Men de lokale vilkår og muligheder er forskellige, og det afspejles i kommunernes planlægning og udviklingsstrategier.

Seniorforsker Niels Boje Groth, Center for Strategisk Byforskning, Københavns Universitet*De store udfordringer**

Hvad er storbyens svar på en bæredygtig udvikling? På nye planlægger- og politikerroller? På samarbejdet med nye aktører? På koblingen af miljø, byliv, ændret adfærd, økonomi og ny teknik? Har vi "spillerum" nok på planområdet? Hvad ville vi kunne gøre, hvis ...?

**Adm. direktør Hjalte Aaberg, Københavns Kommune, Teknik og Miljø*

12.30 Pause – transport til frokost- og delmødesteder

14.00- **Delmøder** (se side 4) i Helsingør

15.45 Herefter transport til og fra hoteller

19.00- **Aftenarrangement** i Helsingørshallen

01.00 ByplanPrisen 2008, middag, underholdning, dans

FREDAG

DEN 3. OKTOBER

09.00 **Byplanmødet genoptages** i Helsingørshallen09.05- **Et hjørne af storbyen**

09.35 Helsingør-Helsingborg området er meget andet end Kronborg og Kärnan.

Et billed-causeri om egnens mangfoldighed – steder, byer og landskaber.

Arkitekt Dan Borgen Hasløv, Hasløv & Kjærsgaard*10.00 **Udflugter (se side 7) afgår fra Helsingørshallen16.00 **Fælles afslutning** i Helsingør, byplanmødet afrundes af**Formand Torben Nøhr, Dansk Byplanlaboratorium*

16.30 Byplanmødet slutter

DELMØDER

Torsdag den 2. oktober kl. 14.00-15.45

Frokost og delmøder afholdes forskellige steder i Helsingør. Af hensyn til lokale størrelser og bus-transport er der loft over deltagerantallet på de enkelte delmøder. Det vil kun være muligt at deltage i 1 delmøde, og ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages.

Angiv venligst ønsker om delmøde på tilmeldingsblanketten i **prioriteret rækkefølge!**

Der tages forbehold for ændringer i de anførte delmøder.

På delmøderne A, B, C, D, E og F lægges op til debat om centrale, mere generelle planspørgsmål.

A Den bæredygtige by – debat om miljøet i byerne

Hvilke linjer vil tegne sig i By- og Landskabsstyrelsens nye udmeldinger? Hvordan sikres samspillet mellem indsatserne på landsplan, regionalt og i kommunerne? Hvor langt er der fra Haraldsgade til Frederikshavn? Har kommunerne tilstrækkelige redskaber til at udmønte politikken?

- * *Kontorchef Holger Bisgaard,
By- og Landskabsstyrelsen*
- * *Teknisk direktør Mikael Jentsch,
Frederikshavn Kommune*

B 20 nye trafikterminaler i Danmark?

Voksende mobilitet og transport er en af de helt store udfordringer. Er 20 nye trafikterminaler et af svarene? Efter hvilke principper kan terminalerne placeres og udformes? Kan vi lade os inspirere af udenlandske eksempler på park'n'ride, hvor privatbilisme, parkering og kollektiv trafik er integreret i samme transportsystem?

- * *Formand Torben Nøhr,
Dansk Byplanlaboratorium*
- * *Partner, ph.d. Katrine Steen, Kreab*

Øresund mellem Helsingør og Helsingborg

C Den tætte by – de høje huse

I mange danske byer arbejdes i disse år med forskellige højhusstrategier og -projekter. Er de høje huse svaret på byfortætning? Hvad kan de, og hvad kan de ikke? Er de bæredygtige? Hvad siger brugerne og markedet? Hvilke alternativer er der for at arbejde med fortætning?

* *Professor Jens Kvorning,
Kunstakademiets Arkitektskole*

D Bæredygtigt byggeri på markedsvilkår

Med afsæt i aktuelle projekter fra ind- og udland diskuteres, hvad der skal til for at udvikle støttede forsøgsprojekter til livskraftig og økonomisk bæredygtig hverdag? Hvordan kommer vi fra det specielle til det generelle? Hvilke styringsmuligheder har vi i dag i plan- og bygge love m.v.? Er der behov for nye redskaber?

* *Arkitekt MAA Rie Øhlenschläger, AplusB*
* *Specialkonsulent Jonas Møller, Dansk Byggeri*

E Landsbyer i balance – hvad skal der til?

Hvordan sikres et godt samspil mellem den overordnede kommunale planlægning og landsbyernes særlige interesser? Hvilken rolle spiller de lokale aktionsgrupper, LAG? Hvilke erfaringer har Silkeborg Kommune med afprøvning af en ny metode, der kvalificerer lokalrådenes input til en afbalanceret planlægning?

* *Formand Kirsten Bech Hansen,
LAG-Djursland*
* *Teknik- og miljøchef Søren Peter Sørensen,
Silkeborg Kommune*

F Øresundsvisioner 2040

I foråret 2008 offentliggjordes resultaterne af Realdanias idékonkurrence om visioner for de kommende årtiers udvikling i Øresundsregionen. Hvilke bud har de præmierede projekter på planlægningsprincipper for en bæredygtig udvikling?

* *Medlem af 2040-dommerkomiteen, Professor
Peder Agger, Roskilde Universitetscenter*

På delmøderne G, H, I, J, K, L og M lægges hovedvægten på orientering om inspirerende eksempler på planlægning i ind- og udland.

G Tværgående indsatser i det nordjyske

Regionen har allieret sig med universitet, virksomheder og kommuner i arbejdet om den Nordjyske Energi og Klimaklynge. Hvilke muligheder rummer samarbejdet – og hvor er knasterne? Samarbejde på tværs kan man også i Thisted Kommune, hvor 100 % af strømforbruget er dækket af vedvarende energi. Pralende resultater fra en egn, hvor man normalt ikke praler!

* *Projektleder Anna Studsbolt,
Region Nordjylland*
* *Kommuneplanlægger Lise Degn,
Thisted Kommune*

H Byens blå og grønne træk

Hvordan kan klimaændringer, øget nedbør m.v. indtænkes og håndteres i planlægning og udformning af nye bydele og i byomdannelsen – både de større træk og strukturer, og lokalt i de

nære omgivelser? Diskuteres med afsæt i projekt "Vand i byen" samt Odense Kommunes planer for klimatilpasning.

* *Seniorforsker Marina Bergen Jensen,
Københavns Universitet*
* *Byplanlægger Paw Gadgaard,
Odense Kommune*

I Nye bydele – strategier og principper

Forskelle og ligheder mellem to bud på nye bæredygtige bydele: Hillerøds Ullerødby (se udflyt nr. 9) og Helsingborgs Mariastad (se udflyt nr. 12). Hvilke strategier og principper er de planlagt ud fra? Og hvilke bæredygtighedsbegreber er der tale om?

* *Arkitekt MAA Sara Pårup, Hillerød Kommune*
* *Civilingeniør Jens Ulrik Romose, Hillerød Kommune*
* *Planchef Bjørn Bendsdorp-Redestam,
Helsingborg Stad*

J Bæredygtig byomdannelse

Hvordan kan vi lade os inspirere af udenlandske løsninger, og hvilke bud giver de på principper for morgendagens områdefornyelse? Den stockholmske Hammarby Sjöstad er et stort tidligere industri- og havneområde, der er omdannet til et attraktivt, bæredygtigt boligområde. Hvilken planlægning ligger til grund?

- * *Planarkitekt Malin Olsson, Stockholm Stad*
- * *Direktør, byplanarkitekt Torben Gade, Gruppen for By- og Landskabsplanlægning*

K Målbare miljøindsatser

Helsingborg Stad står for en bredt anlagt miljøplanlægning og indsatser på tværs af sektorer. Med målbare indikatorer og med på budgettet! Er det vejen frem, også i danske kommuner? Kan miljø måles og vejes, og hvad med indikatorernes forbindelse til en helhedsorienteret planlægning?

- * *Miljöstrateg Tommy Persson, Miljökontoret, Helsingborg Stad*
- * *Lektor Tyge Kjær, Roskilde Universitetscenter*

L Bæredygtige (stor)byer

Store byer, store udfordringer, men det er også her at mange løsninger skal findes. Dansk Arkitektur Center er i færd med at kortlægge udenlandske eksempler på storbyernes indsatser. Hvad udmærker sig særligt, og kan også – knapt så store – danske byer hente inspiration her? Sønderborg skal være CO2-neutral i 2030 – hvilke udfordringer stiller det helt konkret?

- * *Divisionschef Henning Thomsen, Dansk Arkitektur Center*
- * *Adm. direktør Peter Rathje, ProjektZero, Sønderborg*

M Byens brugere – byens eksperter

Byens brugere kan inddrages i planlægningen på mange forskellige måder. I Helsingør har man ved hjælp af etnografiske studier og analyser af byens brugere udviklet en ny vision. Og i Gribskov opstartes ethvert byudviklingsprojekt med en omfattende borgerinddragelse. De to modeller præsenteres, og vi diskuterer, hvordan inddragelsesprocesserne kan designes, så de passer til opgaven.

- * *Partner Frederik Wiedemann, ReD Associates*
- * *Udvalgsformand Morten Jørgensen, Gribskov Kommune*

Delmøderne N og O arrangeres af Netværk for Yngre Planlæggere. Begge møder har workshopform.

N Veje til den socialt bæredygtige by

Et vigtigt aspekt af byen i balance er den sociale bæredygtighed, en by med plads til forskellige livsformer og en mangfoldighed af udfoldelsesmuligheder. Hvordan banes vejen til den socialt bæredygtige by? Og hvordan kan for eksempel midlertidig brug af byrum og brugerdiven innovation anvendes som redskaber?

- * *Urban designer Anne-Mette Boye, Metopos*
- * *Urbanist Jan Lilliendahl Larsen, relateret til RUC og medstifter af Supertanker og Urban Task Force*

O Klimaforvirring!!

Er det nok at snakke enten bæredygtige eller CO2-neutrale byer, når politikere og planlæggere taler om byudvikling? Kan nye byområder løse mere end egne snævre miljøbelastninger og bidrage til hele byens balance? Kan man diskutere bæredygtige byer uden nytænkning af planlægningen? Hvordan sikrer vi, at byens kvalitet og bæredygtighed bliver synonyme? Kan man med afsæt i 3 skalaer XL, M, og S (globalt/nationalt, byen og boligen) diskutere disse spørgsmål, og hvilke nye opstår der?

- * *Arkitekt MAA Lars Bendrup, TRANSFORM*

UDFLUGTER

Fredag den 3. oktober kl. 10.00-16.00

Efter foredraget ”Et hjørne af storbyen” fredag morgen i Helsingørshallen starter alle udflugter herfra kl. 10.00 og er tilbage i Helsingør senest kl. 16.00 til byplanmødets fælles afslutning. Der er loft over deltagerantallet på de enkelte udflugter, og ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages. Angiv venligst ønsker om udflugt på tilmeldingsblanketten i **prioriteret rækkefølge!** Der tages forbehold for ændringer i udflugtsprogrammerne.

Udflugterne arrangeres i samarbejde med:

Helsingør Kommune (nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 6), Gribskov Kommune (nr. 7 og 8), Hillerød Kommune (nr. 9), Fredensborg Kommune (nr. 10 og 11) samt Helsingborg Stad (nr. 12 og 13).

*Helsingør havn (øverst)
Espergerde havn
(t.v. og nederst)*

I Helsingør set fra Øresund

Udflugten begynder med et besøg på *Frilandskulturcentret Flynderupgård*, hvor vi hører om sildefiskeriet på Øresund i gamle dage. Skibet står ud fra *Espergerde Havn* og sejler nordpå langs strandvejen til *Snekkersten Havn*. Vi ser på kystplanlægning og har bl.a. udsigt til Rørtangkilen – en grøn kile, der strækker sig fra kysten og ind i landet, og udgør et af de mange landskabsstrøg i den nye nationalpark ”Kongernes Nordsjælland”. Senere passerer *Kronborg* og *Helsingør Havn*, hvor store projekter som Kulturværft og Kulturhavn er undervejs. Efter at have rundet pynten besigtiges Danmarks største lystbådehavn *Helsingør Nordhavn*, hvor vi skal høre om de fire forskellige fremtidsplaner for havnens ombygning. Frokost spises ombord. Sejlturen fortsætter forbi nordkystens smukke kystskrænter, *Julebækstranden* og *Hellebæk Klædefabrik*, der er nyindrettet til liberale og kreative erhverv. Vi slutter i *Hornbæk* med en rundtur i det gamle fiskerleje, der får tidoblet sit indbyggertal hver sommer.

Hellebæk Kohave

2 På cykel gennem nationalparken "Kongernes Nordsjælland"

Nordsjælland har i århundreder haft kongernes særlige interesse, hvilket navnet på nationalparken indikerer. På cykelturen oplever vi de muligheder, der allerede i dag er for at færdes i et næsten ubrudt forløb af natur, kulturarv og oplevelser ad mindre veje og stier på tværs af den kommende nationalpark. Cykelturen starter ved dronningens sommerresidens *Fredensborg Slot*. Herfra bevæger vi os gennem en række forskellige landskabstyper, påvirket og ændret af menneskers virksomhed gennem

årtusinder. Dette perspektiverer i høj grad diskussionen om udlæg af naturmæssige eller rekreative korridorer som elementer i planlægningen. Vi gør holdt ved flere fortidsminder, fredede områder, sjældne naturtyper og søer. Efter frokosten, som spises undervejs i det fri, besigtiger vi en række Natura 2000-områder, bl.a. *Hellebæk Kohave*. Cykelturen, der er på ca. 14 km og med mange stop undervejs, slutter ved *Julebækstranden*. Det er vigtigt at medbringe tøj der passer til vejret.

Esrum Møllegård

Esrum Kloster

3 Bustur gennem nationalparken "Kongernes Nordsjælland"

Nordsjælland havde i århundreder kongemagtens særlige opmærksomhed, hvorfor nationalparken har fået netop dette navn. På turen hører vi historierne, og om samarbejdet med landmænd og lodsejere i nationalparkens tilblivelse. Første stop bliver *Esrum Kloster* og *Møllegård*, hvor de fantastiske bygninger og omgivelser beses, og der gives en introduktion til den nye nationalpark. Næste stop er ved *Esrum Sø* i *Gribskov*, hvor vi hører om skovens historie og ser *Søvejen* til Kongens og Dronningens Bøge og andre rekreative tiltag. Senere vil vi opleve eksempler på de karakteristiske nordsjællandske landskabsstrøg og fortidsminder fra oldtid og middelalder, samt naturfænomener som f.eks. naturlig hydrologi. Derefter videre til *Arresø*, hvor vi skal se på forskellige naturgenopretningsprojekter – bl.a. arbejder Statsskovdistriktet her med etablering af rørskov og udsætning af bævere. Frokost undervejs.

Helsingørs gamle bymidte

5 Byen og landskabet

Helsingør har mange eksempler på byudvikling, hvor integrationen af landskabet spiller en særlig rolle. Vi starter med at se den tidlige gårdhavehus-bebyggelse *Romerhusene*, som nu er fredet. Herefter besøges en af Danmarks største almene boligbebyggelser *Vapnagård*, der i 1990'erne gennemgik et vellykket kvarterløft-projekt. Vi kører gennem skoven mod *Hellebæk* til Bøsemagergade og ser på udviklingen af området, hvor våbenindustrien tidligere stod stærkt. Frokost spises ved den fredede *Hammermølle*. I Hellebæk besøges også den præmierede tæt/lav boligbebyggelse *Sjølundsparken*, hvor skov, sø og landskab integreres på fornem vis. Resten af turen foregår i det kystnære *Sommarriva-område*, der i kommunens planstrategi er udlagt til helårsturisme og indgår i en helhedsplan for udvikling af hele det nordlige kystområde ind til byen. Vi ser på feriebyen, stadion, vandrerhjem og den offentlige strandpark ved Marienlyst Hotel. Fra den gamle bebyggelse ved *Lappen* fortsætter vi igennem det tidligere industriområde *Tretorn*, hvor der bygges boliger. Turen slutter ved *Nordhavnen*.

Lappen

Sjølundsparken

Vapnagård

4 Helsingørs gamle bymidte og den nye Kulturhavn Kronborg

I Helsingør har man siden 1973 arbejdet med at renovere *den gamle bymidte*. Arbejdet har budt på utrolig mange udfordringer, men resultatet er en velrenoveret by med et livligt forretningsliv og gode boliger, samt de mange kulturskatte som f.eks. Domkirken og Karmelitterklosteret. Vi går gennem bymidten og ser på huse, facader, belægninger, gårdrum m.m.. Undervejs hører vi nærmere om hele processen og hvilke planredskaber, der har været brugt, og får mulighed for at bedømme om kommunens facadepolitik og arkitekturpolitik virker. Efter frokost på *Sundkroen* med udsigt over Øresund går vi ned til *Helsingør havn*. Her bliver vi vist rundt på byggepladsen og hører om planerne for den tidligere statshavn, der nu er kommunal. Det gamle Helsingør Skibsværfts bygninger og arealer er ramme for projekterne Kulturværftet og Kulturhavn Kronborg. Medtager man selve Kronborgs renovering og planerne for et nyt søfartsmuseum, er der samlet set tale om projekter til langt over 1 mia. nutidskroner.

Park i Söder

Promenade i Nordhavnen

6 To byer i balance på hver sin måde

Helsingør og Helsingborg ligger ved Øresunds smalleste sted og har kunnet inspirere hinanden gennem mange år. Hvad Helsingør har i autenticitet og middelalderhistorie har Helsingborg i udvikling af nye byrum og bydele. Vi starter med at gå gennem *den gamle bymidtes* smalle gader og stræder og ser på indpasningen af Bycenteret. Helsingør er kendt for sine mange og gode erfaringer med bybevaring og byfornyelse, og vi vil se flere eksempler herpå. Vi fortsætter til fods ned til havnen, hvor vi hører om de omfattende planer for Kulturværftet. Herefter sejler vi til *Helsingborgs Nordhavn* – en gammel industrihavn, der er totalt omdannet til et levende og aktivt område med boliger, cafeer, kulturhus, koncertsal, teater og en nyanlagt strandpromenade. Turen går videre gennem *Helsingborg city* til den multietniske bydel *Söder*, der er under kraftig fornyelse med nye pladser, torve og byrum – og store planer for fremtiden. Frokost undervejs.

7 Byprofiler skaber balance

Gribskov Kommune har fokus på, hvordan byernes forskellige profiler og identitet kan supplere hinanden og skabe balance i bystrukturen. I samspil med borgere udvikles kommuncentre, lokalcentre og landsbyer ud fra respekt for den enkelte bys historie og nutidige funktion. I *Græsted*, et af de tre kommuncentre, er udviklingen vendt fra befolkningstilbagegang til fremgang. Vi skal se på den nyrenoverede hovedgade og den nye bypark, som er resultater af en årelang planproces med bred inddragelse af byens aktører og led i at skabe en attraktiv boligby. Næste stop er landsbyen *Udsholt*, en typisk nordsjællandsk landsby, der oplever et positivt pres for udvikling. Her skal vi høre om arbejdet med at fastholde landsbyens udtryk igennem registrering af bevaringsværdige bygninger og udarbejdelse af en bevarende lokalplan. Endelig besøger vi lokalcentret *Blistrup*, hvor kommunen med et byudviklingsprojekt vil fastholde det nuværende servicetilbud og profilen som boligby. Frokost undervejs.

Landsbyen Udsholt

Kommuncentret Græsted

Landsbyen Udsholt

8 Natur, kultur og turisme i samspil

Gribskov Kommune er et udpræget turistmål og fritidsområde i regionen, med en stærk synergi mellem natur og kultur. Strand, skov og hav giver i samspillet med kultur gode vilkår for turisme og fritidsliv. Vi besøger kommunens turismecenter *Gilleleje*, hvor havnens maritime stemning, stranden og vandet tiltrækker mange turister, og turismeerhvervet står stærkt – seneste skridt er en udvikling hen i mod helårsturisme. Fra havnens stejlepladser går vi gennem den gamle bydel med fiskerhusene til det nyere bycentrum, hvor vi skal se den nyrenoverede hovedgade og høre om planerne for bedre at forbinde de to bydele. Vi besøger *Tegners Museum* i det fredede, naturskønne *Rusland*, hvor vi hører om udvidelsesplanerne for den funktionalistiske museumsbygning. Til fods gennem sandflugtsplantagen *Tisvilde Hegn* til det gamle fiskerleje *Tisvildeleje*. Frokost undervejs.

Tegners Museum

Tisvildeleje

Rådhuset på Trollesminde

Ullerødby Syd

9 Bæredygtig arkitektur og byudvikling i Hillerød Kommune

Vi lægger ud med den nyligt realiserede *Ullerødby Syd*, hvor bæredygtighed og nærheden til natur og grønne værdier er i fokus. Hovedgrebet i planen er et stort fælles landskabsrum, der indrammes af nuværende og kommende boliger. Her er en omfattende interessentinddragelse gennemført – bl.a. et *borgerværksted* for udnyttelsen af de rekreative arealer. Herefter videre til materielgården *Solrødgård*, som kommunen har overtaget fra amtet. Her er visionen, at området skal være en prototype på, hvordan Hillerød Kommune vil arbejde med miljøeffektiv energi. Frokost spises på *Trollesminde* – det nye rådhus, som er moderne og visionært i både form og funktion, men med tydelige referencer fra fortiden – f.eks. er en oprindelig ladekonstruktion bevaret og integreret i kantine og byrådssal. *Hillerød midtby* danner rammen om eftermiddagens program, hvor vi bl.a. besøger *Kultur- og Vidensparken* og *Slotssøkarenen*, hvor en arkitektkonkurrence har resulteret i en helhedsplan for udviklingen af området. Udflugten afsluttes ved *Hillerød Slotssø*.

Fredensborg Slot

10 Slotsbyen Fredensborg

Fredensborg Kommunes stærkeste brand, *Fredensborg Slot* behøver næppe nogen nærmere introduktion. Vi starter med en guidet tur omkring slottets elegante 1700-talsbygninger og en lille afstikker ind mellem slotsparkens høje, slanke bøge. Her besigtiger vi *Normandsdalen* med skulpturer af norske og færøske bønder og fiskere, og Danmarks smukkeste motionsrute, Isabella-ruten. Fra slottet kører vi ned i den modsatte ende af Slotsgade for at besøge *Fredensborghusene*, hvis teglgule gårdhavehuse folder sig smukt ned over det græsklædte terræn. Efter frokost fortsætter udflugten i *Fredensborg* med et besøg på det tidligere rådhusområde midt i byen. Her er et nyt, attraktivt bycenterområde ved at tage form som resultat af en indgående dialog med borgere og investorer. På vej tilbage mod Helsingør kører vi igennem det område, som indgår i den planlagte nationalpark "Kongernes Nordsjælland", og passerer små velbevarede landsbyer.

Fiskerlejet Sletten

11 Kystbyerne Humlebæk-Nivå-Kokkedal

Udflugten starter i det gamle fiskerleje *Sletten*, der for blot 50 år siden stadig var Humlebæks handelsmæssige centrum. Efter en tur gennem lejet og havnen kører vi sydpå til *Nivå*, hvor tidligere tiders rige teglproduktion har sat tydelige spor i det flade kystlandskab og dermed et afgørende præg på byudviklingen. Vi runder *Nivå Havn* og *Strandpark*, som er anlagt i og ved de gamle teglgrave og det tidligere Sølyst Teglværk, hvor en ny boligbebyggelse er ved at tage form. Ved det gamle *Nivågård Teglværk* besøger vi landets ældste bevarede ringovn og passerer *Nivågård Malerisamling*. Frokost spises på Fredensborg Kommunes rådhus i Kokkedal. Herefter går vi en rundtur i det centrale *Kokkedal*, hvor en omfattende helhedsorienteret byfornyelsesindsats er i gang med at ændre byområdets form og liv i en mere vital retning.

12 Havneomdannelse i bymidten og bæredygtig byudvikling i Mariastad

På *Södra Hamnen* i Helsingborg skal vi se en model af og høre om *H+*, Helsingborgs største byomdannelseprojekt i nyere tid med boliger, virksomheder og et nyt universitet/campus. Områdets centrale, kystnære beliggenhed har stor betydning for at sammenkoble og udvikle de sydlige bydele, der idag er opdelt af forskellige barrierer. Herefter til *Norra Hamnen*, hvor vi spadserer ad *Gröningen*, en del af strandpromenaden, hvor et nyt fritids- og rekreationsområde udvikles direkte ud til vandet. Frokost spises i den nye bydel *Mariastad*, der er planlagt med det tidligere S:ta Maria sygehus i Maria Park som tyngdepunkt. Hele området er af stor kulturhistorisk værdi. Mariastaden har i mange år været et kendt eksempel på lokal håndtering af regn- og overfladevand, og store dele af vandsystemet er anlagt langt før nye bebyggelser kom til. De varierede boligformer og arkitektur samt bydelens grønne præg er højt værdsat af beboerne. Endelig skal vi se og høre om bydelens andet tyngdepunkt, den nyetablerede *Maria Station*, hvor der er indpasset en del erhvervsvirksomheder i form af kontor og handel.

Regnvandsso i Mariastad

Brusebad ved Gröningen

Regnvandsso og byfortætning i Rydebäck

13 Havneomdannelse i bymidten og bæredygtig byudvikling i Rydebäck

Fra *Norra Hamnen* i Helsingborg spadserer vi ad *Gröningen*, en del af strandpromenaden, hvor et nyt fritids- og rekreationsområde udvikles direkte ud til vandet. Herefter til *Södra Hamnen*, hvor vi skal se en model af og høre om *H+*, Helsingborgs største byomdannelseprojekt i nyere tid med boliger, virksomheder og et nyt universitet/campus. Områdets centrale, kystnære beliggenhed har stor betydning for at sammenkoble og udvikle de sydlige bydele, der idag er opdelt af forskellige barrierer. Efter frokost ved havnen kører vi til bydelen *Rydebäck*, som i 2001 fik en station på den nye Vestkystbane. Den gode kollektive trafikbetjening har gjort det muligt at supplere det typiske "villasamfunds" parcelhus- og tæt-lav bebyggelser fra 1960-70erne med ny, mere bymæssig bebyggelse i 4-5 etager, stedvis højere. Ved torve, pladser og station kan handel og service indpasses i stueetagen, og et centralt parkstrøg forbinder gammel og ny bebyggelse. For bydelen som helhed tegner der sig en positiv udvikling med et mere mangfoldigt bymiljø.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Byplanmødets hovedforedrag samt middag m.v. torsdag aften afholdes i **Helsingørhallen**, Gl. Hellebækvej 63-65, 3000 Helsingør. Frokost og delmøder torsdag finder sted andre steder i Helsingør. Mødets fælles afslutning fredag eftermiddag finder sted i Helsingør.

Tilmelding og betaling

Tilmelding til Det 58. danske Byplanmøde sker ved at benytte det **øverste, vedhæftede brevkort "Tilmelding"** – eller online på vores hjemmeside www.byplanlab.dk under Byplanmødet. Tilmelding skal være Dansk Byplanlaboratorium i hænde **senest mandag den 4. august 2008**. Bekræftelse og faktura fremsendes, når tilmelding er modtaget i Byplanlaboratoriet.

Ved afbud efter tilmeldingsfristen den 4. august og til og med onsdag den 17. september 2008 betales et gebyr på kr. 500. Ved afbud efter den 17. september betales **den fulde deltagerafgift**.

Der er loft over deltagerantallet, og det kan blive nødvendigt at prioritere tilmeldingerne efter modtagelsesdato. I givet fald oprettes en venteliste.

Deltagerafgift

Prisen pr. deltager fra kommuner, regioner og andre, der yder fuldt tilskud til Dansk Byplanlaboratorium i 2008 er **kr. 4.550,-**. Der ydes rabat til studerende og arbejdsløse. For alle andre er deltagerafgiften **kr. 6.050,-**.

Afgiften inkluderer måltider med drikkevarer, udflugter og deltagermateriale – herunder BYPLANNYTs septembernummer.

Overnatning og transport til og fra byplanmødet er **ikke inkluderet** i deltagerafgiften.

Overnatning

Helsingør Turistbureau står for formidling af værelser i forbindelse med byplanmødet. Udover hotelværelser tilbydes også overnatning på vandrerhjem og i campinghytter.

Overnatningssteder og priser fremgår af oversigten på side 15. Flere oplysninger om overnatningsstederne findes via link til Helsingør Turistbureau på www.byplanlab.dk under Byplanmødet.

Udfyld venligst det **midterste brevkort "Reservation af overnatning"** med ønsket overnatningssted, værelsestype, ankomsttidspunkt mv. og send det til Helsingør Turistbureau. Eller foretag reservation online via **link til Helsingør Turistbureau** på www.byplanlab.dk under Byplanmødet.

Reservation skal være Helsingør Turistbureau i hænde **senest mandag den 4. august 2008** og er herefter bindende. Reservationer sker i den rækkefølge de modtages.

Bekræftelse og faktura fremsendes fra og betales til Helsingør Turistbureau.

Nærmere oplysninger om overnatningssteder fås hos Helsingør Turistbureau:
Jedde Wikstrand, tlf. 49 21 13 33
e-mail: info@visithelsingor.dk
www.visithelsingor.dk

Rejsearrangement

Bestilling af tog- og flybilletter kan ske hos HRG Nordic i Århus. Udfyld venligst det **nederste brevkort "Rejsearrangement"** og send det til HRG Nordic. Eller foretag bestillingen online via **link til HRG Nordic** på www.byplanlab.dk under Byplanmødet. Bestillingen skal være HRG Nordic i hænde senest mandag den 4. august 2008. Herefter er bestillingen bindende.

Billetter og faktura fremsendes fra og betales til HRG Nordic.

Nærmere oplysninger om tog- og flytider samt priser fås hos HRG Nordic:
Elke Gade, tlf. 70 80 82 30,
e-mail: elke.gade@hrgworldwide.com

Temanummer af BYPLANNYT

Byplanlaboratoriets nyhedsblad BYPLANNYT vil i september indeholde artikler med relation til byplanmødets hovedtema. Mødets deltagere vil modtage et eksemplar heraf.

Overnatningssteder og priser

	enk.vær	dob.vær
HELSINGØR BY		
Comwell Borupgaard	1500	1750
Helsingør Vandrerhjem	620	750
Helsingør Camping (pris pr. hytte)	600	600
Hotel Marienlyst	1300-1450	1600-1750
Hotel Skandia	450-550	650-950
LO Skolen	950	1150
Sleep2Night	690	780

HORNBÆK CA. 15 KM FRA HELSINGØR		
Havreholm Slot	1285	1970
Hotel Bretagne	1550	1750
Hotel Villa Strand	1550	1750

KVISTGAARD CA. 12 KM FRA HELSINGØR		
Hotel Nybogaard	775	850

Bemærk:

De anførte priser er pr. værelse pr. døgn inkl. moms.
Priserne tillægges et administrationsgebyr på kr. 80 pr. person
Priserne er inkl. morgenmad, dog ikke på Helsingør Camping.
På Helsingør Camping kan bestilles sengelinned og håndklæder
til kr. 50 pr. person.

Programmet er udsendt af Dansk Byplanlaboratorium juni 2008
Tilrettelæggelse: Henrik Witthøft (ansv.) og Christian Broen
Layout: Mark Gry Christiansen og Henrik Witthøft
Tryk: Handy-Print A/S, Skive

Fotos og illustrationer:

www.victoriadesign.dk: forside.

Bertil Hagberg/Sesamfoto: bagside.

www.janwinther.dk: side 4.

www.skovognatur.dk: side 8 (øverst).

www.esrum.dk: side 8 (midt og nederst).

www.romerhusene.dk: side 15 (øverst).

Gribskov Kommune: side 10 (nederst), 11 (midt).

Hillerød Kommune: side 11 (nederst).

Fredensborg Kommune: side 12 (øverst).

*Ida Holgersen/DB: side 2, 7 (midt og nederst), 9, 11 (øverst),
12 (nederst), 15 (nederst t.v.).*

Vibeke Meyling/DB: side 7 (øverst), 10 (øverst), 13 (nederst).

Henrik Witthøft/DB: side 13 (øverst), side 15 (nederst t.h.).

Dansk Byplanlaboratorium

er en selvejende, uafhængig institution, hvis
formål er at fremme by- og landskabs-
planlægning i Danmark.

*Omhu i nærmiljøet:
Romerhusene (t.h.) og
Lappen (t.v.) i Helsingør,
samt i bydelen Rydebäck
syd for Helsingborg*

TILMELDING TIL DET 58. DANSKE BYPLANMØDE

Skal være Dansk Byplanlaboratorium i hænde senest mandag den 4. august 2008 – gerne på fax 33 14 34 35

Undertegnede tilmelder sig hermed Byplanmødet den 2. – 3. oktober 2008 i Helsingør

NAVN

STILLING (EVT. POLITIKER)

INSTITUTION/FIRMA

ADRESSE

POSTNUMMER/BY

TELEFON

FAX

EMAIL

EAN-NR.

Jeg ønsker at deltage i **delmøde – anfør bogstav:**

ELLER

ELLER

Jeg ønsker at deltage i **udflugt – anfør nummer:**

ELLER

ELLER

Husk at anføre ønsker i prioriteret rækkefølge!

Deltagelse i delmøder og udflugter bliver fordelt i den rækkefølge, hvori tilmeldingerne indkommer. Tilmeldinger med kun eet ønske fordeles derudover efter ledige pladser.

RESERVATION AF OVERNATNING

Skal være Helsingør Turistbureau i hænde senest mandag den 4. august 2008 – gerne på fax 49 21 15 77

Undertegnede bestiller hermed overnatning i forbindelse med Byplanmødet den 2. – 3. oktober 2008 i Helsingør

NAVN

STILLING (EVT. POLITIKER)

INSTITUTION/FIRMA

ADRESSE

POSTNUMMER/BY

TELEFON

FAX

EMAIL

EAN-NR.

Jeg ønsker overnatning på (anfør stedets navn):

PRIORITET 1:

PRIORITET 2:

PRIORITET 3:

ANKOMSTDATO:

AFREJSEDATO:

EVT. DOBBELTVÆRELSE
ELLER CAMPINGHYTTE ØNSKES
DELT MED (ANFØR NAVN):

JEG ØNSKER (SÆT KRYDS):

ENKELTVÆRELSE/CAMPINGHYTTE

DOBBELTVÆRELSE/DELT CAMPINGHYTTE

RYGER IKKE RYGER

REJSEARRANGEMENT

Skal være HRG Nordic i hænde senest mandag den 4. august 2008 – gerne på fax 87 32 17 17

Undertegnede bestiller hermed rejsearrangement i forbindelse med Byplanmødet den 2. – 3. oktober 2008 i Helsingør

NAVN

STILLING (EVT. POLITIKER)

INSTITUTION/FIRMA

ADRESSE

POSTNUMMER/BY

TELEFON

FAX

EMAIL

EAN-NR.

ØNSKER ANKOMST TIL HELSINGØR:

DATO

CA. KL.

ØNSKER HJEMREJSE:

DATO

CA. KL.

ØNSKER REJSE MED TOG T/R FRA (STATION):

ØNSKER PLADSBILLET TIL (SÆT KRYDS):

STANDARD KLASSE

DSB 1'

ØNSKER REJSE MED FLY T/R KASTRUP FRA (LUFTHAVN):

OVENSTÅENDE ØNSKER OPFYLDES SÅ VIDT DET ER MULIGT.

PORTO

Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36, 1. sal
1165 København K

PORTO

Helsingør Turistbureau
Havnepladsen 3
3000 Helsingør

PORTO

HRG Nordic
Europaplads 2, boks 5108
8100 Århus C

DANSK BYPLANLABORATORIUM
NØRREGADE 36
1165 KØBENHAVN K
TLF. 33 13 72 81
FAX 33 14 34 35
DB@BYPLANLAB.DK
WWW.BYPLANLAB.DK

Helsingborg Nordhavn

dansk byplan
laboratorium